En la llengua de les víctimes

Presenten a Armènia la traducció de 'Quadern d'Aram' de Maria Àngels Anglada
L'última novel·la de l'escriptora de Vic va descriure el genocidi del poble armeni

Vic

Jordi Vilarrodà

Deu anys després de sortir a la llum en català, *Quadern d'Aram*, la novel·la de Maria Àngels Anglada que descriu el genocidi del poble armeni a mans dels turcs, ha estat traduïda a la llengua dels seus protagonistes. La traducció es va presentar el passat dia 20 a Erevan, la capital d'Armènia, en un acte al qual van assistir familiars de l'escriptora vigatana.

A través del personatge d'Aram, un noi armeni que viu en pròpia pell els fets, Maria Àngels Anglada va explicar la deportació i l'assassinat massiu de milers de persones –alguns historiadors arriben a parlar d'un milió– que els turcs van realitzar en aquell país caucàsic, des de l'any 1895 fins al 1919, al final de la Primera Guerra Mundial. Un fet que els armenis recorden amb la mateixa intensitat que l'holocaust nazi entre els jueus. Potser perquè la seva tragèdia no ha estat tan coneguda, a Armènia es valora el gest literari de Maria Àngels Anglada: "Ens demanaven com és que una escriptora de tan lluny s'hagués interessat per ells", explica Enriqueta Anglada, a la tornada del viatge a Erevan. "Quan expliquem què és Catalunya, ens veuen semblants, perquè també són una cultura petita". Armènia supera de poc els tres milions d'habitants, tot i que hi ha "una gran diàspora" d'armenis escampats per tot el món. Va ser a través d'una d'aquestes persones, la professora Maria Ohannesian –resident a Catalunya i hel·lenista com Maria Àngels Anglada–, que aquesta va aprofundir en una cultura que en part ja coneixia pels seus poetes.

La traducció de *Quadern d'Aram*, signada per Grigor Janikian, s'ha fet a partir de la versió francesa de la novel·la, que ja estava publicada. L'obra s'ha pogut editar en armeni gràcies al suport de l'AOKS (Societat Armènia per a les Relacions Culturals i la Cooperació Exterior), una institució semioficial que va acollir també l'acte de presentació del llibre a la seva seu. Aquest acte va comptar amb l'assistència de la ministra de Cultura d'Armènia, Hasmik Poghosyan.

Lectura en català d'una part del text, a Erevan

Vic Durant l'acte de presentació del llibre a Erevan (a la foto), una de les nétes de Maria Àngels Anglada, Laura, va llegir una part del text de *Quadern d'Aram* en català. A la fotografia, un moment de l'acte: dreta, la professora Maria Ohannesian amb el llibre a la mà. A l'esquerra, Pilar Anglada, germana de l'autora, i a la dreta, les seves filles Mariona i Rosa.

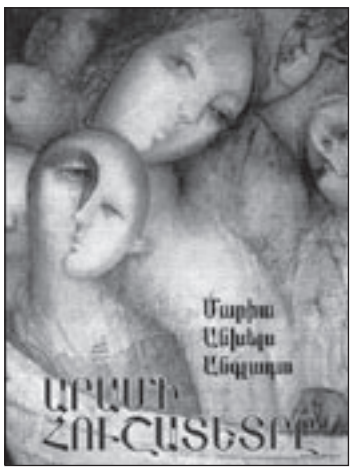

L'armeni, una llengua amb alfabet propi

Vista amb ulls catalans, l'edició en armeni del *Quadern d'Aram* (a la imatge, la portada) crida l'atenció, en primer lloc, per l'alfabet en què s'escriu aquesta llengua d'origen indoeuropeu. Consta de 36 lletres, i va ser creat el 406 per Mesrop Maixtots. En els mitjans de comunicació d'Armènia, s'ha destacat aquests dies l'edició de l'obra, i se l'ha qualificat com un "veritable i estremidor document sobre el genocidi armeni". Maria Àngels Anglada va escriure *Quadern d'Aram* després d'haver parlat d'un altre genocidi, el dels jueus a la novel·la anterior, *El violí d'Auschwitz*